

Állásfoglalás számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóktól független bankjegykiadó automaták üzemeltetésének feltételeivel és jogszabályi háttérének értelmezésével kapcsolatos kérdésben.

I. TÉNYÁLLÁS

Az Iroda beadványában foglaltak szerint, egy ügyfele számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóktól független üzemeltetőként tervez bankjegykiadó automaták (ATM) üzemeltetésével foglalkozó céget alapítani Magyarországon. Az Iroda ismertette továbbá, hogy a konstrukció szerint az ATM-ek bankjegybefizetésre, bankjegy-visszaforgatásra, kombinált bankjegybefizetésre és -kifizetésre, valamint bankjegykifizetésre alkalmas berendezésként tervezik üzemeltetni.

A fent megjelölt tevékenységek ATM-ek üzemeltetése útján történő végzésével összefüggésben az Iroda áttekintette a hatályos szabályozást, és a vonatkozó előírások ismeretében az alábbi kérdések merültek fel, melyek értelmezése és megválaszolása érdekében az MNB-hez fordult.

II. JOGKÉRDÉSEK

2.1 Hogyan viszonyul egymáshoz a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint a hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló 1/2023. (I.17.) MNB rendelet (MNB rendelet)¹ 2. § 1. pontjában definiált bankjegykiadó gép, illetve a bankjegyzvizsgáló gép fogalma. A bankjegyzvizsgáló gép az automata bankjegykiadó gép része/tartozéka lehet, vagy ha ilyen funkcióval is rendelkezik a berendezés, akkor már csak a bankjegyzvizsgáló gép fogalma alkalmazható rá?

2.2 A vonatkozó szabályozás alapján pontosan mely entitások üzemeltethetnek jogszerűen ATM-eket?

2.3 A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 6. § (4) bekezdés o) pontja szerint (Kivétel Szabály) nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak az automata bankjegykiadó gép üzemeltetője által nyújtott készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatás, ha az üzemeltető nem végez egyéb pénzforgalmi szolgáltatást és nem szerződő fele a fizetési számláról készpénzfelvételt lehetővé tevő ügyféllel kötött keretszerződésnek.

A Kivétel Szabály szerinti „készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatás” meghatározás megegyezik-e a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont b) alpontjában definiált „készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás” fogalmával? Amennyiben nem, akkor hogyan értelmezendők az egyes fogalmak?

2.4 Amennyiben az előző kérdésben hivatkozott két jogszabályi meghatározás azonos tevékenységet jelent, akkor a Kivétel Szabály alapján – az ott meghatározott feltételek teljesülése esetén – kizárólag a készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatás lesz kivétel a pénzforgalmi szolgáltatás fogalma alól?

2.5 Abban az esetben, ha a szolgáltatás nyújtása a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont a) és b) alpontjában meghatározott pénzforgalmi szolgáltatások végzését egyaránt jelenti, akkor a Kivétel Szabály nem érvényesül és az adott szolgáltatás pénzforgalmi szolgáltatásnak, míg a szolgáltatást nyújtó pedig pénzforgalmi intézménynek minősül?

III. IRÁNYADÓ JOGSZABÁLYI RENDELKEZÉSEK

3.1 Az MNB rendelet 2. § (1) bekezdés 1. pontja értelmében az ATM olyan – bankjegyzvizsgáló gépnek nem minősülő – önkiszolgáló berendezés, amely az ügyfél számára lehetővé teszi, hogy bankkártya vagy más eszköz használatával fizetési számla terhére bankjegyet vegyen fel.

¹ Az MNB rendelet 38. §-a értelmében, a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló 19/2019. (V.13.) MNB rendelet 2023. február 1-jétől hatálytalan.

1122 Budapest, Krisztina krt. 6. | Elektronikus ügyintézés esetén kérjük a megfelelő űrlapon beküldeni a választ (<https://era.mnb.hu/ERA.WEB/>). / Levelezési cím: 1534 Budapest BKKP Postafiók: 777. | Telefon: +36 (1) 4899-100, Fax: +36 (1) 4899-

- 3.2. Az MNB rendelet 2. § 5. pontja definiálja a bankjegyzvizsgáló gép fogalmát és a definíció értelmében bankjegyzvizsgáló gép az
- a) alkalmazott által működtetett gép, amely lehet
 - bankjegyzfeldolgozó gép és – válogató gép,
 - bankjegyz-valódiságvizsgáló gép,
 - pénztárosok kiszolgálására alkalmas bankjegyzfeldolgozó és -válogató gép,
 - pénztárosok kiszolgálására alkalmas bankjegyz-valódiságvizsgáló gép,
- illetve az
- b) ügyfél által üzemeltetett gép, amely lehet
 - bankjegyzbefizetésre alkalmas gép,
 - bankjegyz-visszaforgató gép,
 - kombinált bankjegyz be- és kifizető gép,
 - bankjegyz-kifizető gép.
- 3.3. A Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pontja szerinti pénzforgalmi szolgáltatás
- a) a fizetési számlára történő készpénz befizetést lehetővé tevő szolgáltatás, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység,
 - b) a fizetési számláról történő készpénz kifizetést lehetővé tevő szolgáltatás, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység.
- 3.4. Pénzforgalmi intézmény az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény (Fsztv.) 5. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, az a vállalkozás, amely az e törvényben foglaltaknak megfelelően engedéllyel rendelkezik pénzforgalmi szolgáltatási tevékenység végzésére – ideértve a pénzforgalmi szolgáltatások közül kizárólag számlainformációs szolgáltatást (előzetes bejelentés alapján) végző vállalkozást is -, de nem rendelkezik engedéllyel az elektronikus pénz-kibocsátási tevékenység végzésére.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

4.1 A bankjegyzkiadó és bankjegyzvizsgáló gépek fogalma és egymáshoz való viszonya működésük alapján

Ahogy arra az Iroda is hivatkozott, az MNB rendelet 2. § 1. pontja tartalmazza az ATM meghatározását, készpénzforgalmi szempontból ez a definíció a releváns, figyelembeveendő fogalom meghatározás.

A hatályos szabályozás alapján az ATM fogalomkörébe tartozó berendezések mindössze az ügyfél pénzfelvételi lehetőségét biztosítják, a forintbankjegyzek valódiság és forgalomképességi vizsgálatát funkciójukból adódóan nem képesek elvégezni. Az ATM-ek kizárólag az MNB engedélyével rendelkező pénzfeldolgozók, a pénzforgalmazók, vagy közvetlenül az MNB által – valódiság és forgalomképesség szerint – ellenőrzött bankjegyzekkel tölthetők fel.

Az Iroda a tényállásban foglaltak szerint ismertette, hogy az ügyfele által létrehozni kívánt társaság pontosan milyen funkciók ellátására alkalmas automatákat kíván üzemeltetni.

Az Iroda kérdése alapján, az ATM és a bankjegyzvizsgáló gép viszonyának vizsgálata során az ATM definíciójának, valamint ezen berendezések által ellátható funkcióknak az összevetése szükséges az MNB rendelet 2. § 5 pontja szerinti bankjegyzvizsgáló gépek vonatkozásában irányadó szabályozással.

Az MNB rendelet vonatkozó előírásai alapján egyértelműen megállapítható, hogy az Iroda ügyfele által üzemeltetni tervezett gépek funkciójuk szerint bankjegyzvizsgáló gépnek, azon belül ügyfél által kezelt gépnek minősülnek.

4.2. Az ATM-eket jogszerűen működtető entitások köre

Az MNB rendelet hatályos szabályozása értelmében az ATM-ek üzemeltetésének lehetősége a jogalanyok teljes köre számára lehetséges, ugyanis az ATM-ek üzemeltetésére vonatkozó szabályok a pénzfeldolgozókon és pénzforgalmazókon kívül az „egyéb gazdasági szereplőkre” is vonatkoznak.

Az MNB rendelet 2. § 8. pontja szerint egyéb gazdasági szereplőnek minősül a pénzfeldolgozó vagy pénzforgalmazó, aki nem minősül természetes és jogi személy, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki, illetve amely kiegészítő tevékenységként ügyfél által kezelt gépen vagy

automata bankjegykiadó gépen keresztül bankjegyek forgalmazásával foglalkozik, e kiegészítő tevékenység keretén belül.

4.3. A készpénzfelvételt, illetve a készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatások tartalma

A PSD2² 4. cikk 3. pontja és az 1. melléklet 2. pontja értelmében a fizetési számláról történő készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatások, továbbá a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység pénzforgalmi szolgáltatásnak minősül.

A PSD2 rendelkezéseinek a hazai jogrendbe történő implementálását követően a PSD2 1. melléklet 2. pontja szerinti, a fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység pénzforgalmi szolgáltatás a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont b) alpontja szerinti pénzforgalmi szolgáltatásként került meghatározásra.

Az Iroda által is hivatkozott Kivétel Szabály alapján nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak az automata bankjegykiadó gép üzemeltetője által nyújtott készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatás, ha az üzemeltető nem végez egyéb pénzforgalmi szolgáltatást és nem szerződő fele a fizetési számláról készpénzfelvételt lehetővé tevő ügyféllel kötött keretszerződésnek.

A Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont b) alpontjában meghatározott készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás magában foglalja a pénztári készpénzkifizetést, valamint az automata bankjegykiadó gép üzemeltetője által nyújtott készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatást is.

Következésképpen, a Kivétel Szabály által meghatározott rendelkezés a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont b) alpontja szerinti pénzforgalmi szolgáltatás meghatározott típusa alól biztosít kivételt, de csak abban az esetben, ha az üzemeltető nem végez egyéb pénzforgalmi szolgáltatást és nem szerződő fele a fizetési számláról készpénzfelvételt lehetővé tevő ügyféllel kötött keretszerződésnek.

A Kivétel Szabályban szereplő készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatás tehát a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont b) alpontja szerinti, a fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatások közé lenne besorolható.

4.4. Pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásának nem minősülő szolgáltatás a Kivétel Szabály alapján

Mint ahogyan erre az Iroda és az MNB is egyaránt hivatkozott korábban, a bankjegykiadó automata üzemeltetője által nyújtott készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatás két feltétel együttes teljesülése esetén nem valósít meg pénzforgalmi szolgáltatást. Egyrészt, ha az üzemeltető nem végez egyéb pénzforgalmi szolgáltatást, másrészt, ha nem szerződő fele a fizetési számláról készpénzfelvételt lehetővé tevő ügyféllel megkötött keretszerződésnek.

A Hpt-ben rögzített Kivétel Szabály egyértelmű előírása alapján az MNB megerősíti az Iroda azon álláspontját, hogy a Kivétel Szabály csak abban az esetben alkalmazható, ha a bankjegykiadó automata üzemeltetője a készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatáson túl, további pénzforgalmi szolgáltatást nem nyújt.

4.5. A tényállás szerinti tevékenység a Kivétel Szabály alkalmazhatósága nélkül

A tényállásban foglaltak szerint az Iroda által üzemeltetni tervezett bankjegykiadó automata a bankjegy-kifizetésen túlmenően, bankjegybefizetésre, bankjegy-visszaforgatásra, valamint kombinált bankjegybefizetésre- és kifizetésre alkalmas funkciókkal is rendelkezik.

Tekintve, hogy a berendezés üzemeltetője a készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatáson túlmenően egyéb pénzforgalmi szolgáltatást (bankjegybefizetést) is tervez nyújtani, ezért – ahogyan a 4.4. pontban már rögzítésre került – az MNB álláspontja szerint a Kivétel Szabály nem alkalmazható az üzemeltető által nyújtott készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatásra. Tehát a berendezés üzemeltetője a készpénzkifizetésre irányuló üzemeltetési tevékenységét ebben az esetben kizárólag a Hpt. 6. § (1)

² A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv

bekezdés 87. pont b) alpontjában meghatározott készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás keretében végezheti.

Mivel a tényállás szerint az üzemeltetett berendezés lehetővé teszi a kártyabirtokosok számára a fizetési számlára történő készpénzbefizetést is, a berendezés üzemeltetőnek az MNB megítélése szerint szükséges engedéllyel rendelkeznie a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont a) alpontja szerinti, a fizetési számlára történő készpénzbefizetést lehetővé tevő pénzforgalmi szolgáltatás végzésére is.

Mind a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont a) alpontja, mind a b) alpontja szerinti tevékenység pénzforgalmi szolgáltatásnak minősül, ami üzletszerű tevékenység végzés esetén a Hpt. 3. § (1) bekezdés d) pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás, amely a Hpt. 3. § (3) bekezdése értelmében kizárólag az MNB által a jogszabályban meghatározottak alapján kiadott engedély birtokában végezhető. Az Iroda által is hivatkozott előírás, az Fsztv. 4. § (1) bekezdése pedig kimondja, hogy a pénzforgalmi intézmény az MNB engedélyével végezhet pénzügyi szolgáltatási tevékenységet.

A hatályos szabályozás értelmében a pénzforgalmi intézmény létrejöttéhez ugyan nem kell alapítási engedély, az általa végezni kívánt tevékenység azonban engedélyköteles azzal, hogy a társaság a hatósági engedélyhez kötött tevékenységét csak a tevékenységi engedély kiadását követően kezdheti meg.

A pénzforgalmi intézmény tevékenységi engedélyezésének feltételeit, valamennyi releváns és követendő jogszabályi előírás ismertetésével az MNB honlapján közzétett tájékoztató tartalmazza, amely az alábbi linken megtalálható:

[Tevékenységi engedély \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu/tevenységi-engedély)

Összegezve, a fent ismertetett körülmények és a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembe vétele mellett az MNB egyetért az Iroda azon álláspontjával, miszerint a tényállás szerinti bankjegykiadó automata üzemeltetője által végezni tervezett tevékenység a fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység pénzforgalmi szolgáltatás nyújtása tevékenységnek feleltethető meg, amely – a már hivatkozott – hatályos szabályozás értelmében kizárólag az MNB engedélyével végezhető.